

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ МЕЖДУ „ФРЕНСКА ЕВРОПА“ И „ГЕРМАНСКА ЕВРОПА“

ПРОФ. ИНГРИД ШИКОВА

12 март 2019 г.

Политически вълнения, напрежения и противопоставяния, трудни отношения между европейските нации и една голяма страст, наречена Европа, за която се борят всички – това звучи много съвременно, но всъщност става дума за едно произведение от 1642г., което се приписва на известния кардинал Ришельо. Това е „героичната“ комедия „Европа“. Главните действащи лица олицетворяват европейските страни, които силно желаят красивата принцеса Европа. Те минават през много

перипетии и борби, за да стигнат до извода, че никой от тях не може да доминира над Европа.

В този контекст, след ентузиазираното обръщение на френския президент Еманюел Макрон за Ренесанс на Европа, беше съвсем логично да се очаква отговор от Германия. Краткото официално изявление, представено от говорител на германското правителство не удовлетвори очакванията. В него се казва: "Важно е преди европейските избори проевропейските сили да представят своите идеи. Германското правителство подкрепя оживената дискусия за бъдещето на Европейския съюз." Това е всичко. Разбира се,

бяха отправени остри критики към канцлера Меркел за тази предпазлива реакция. Изглежда, че е имало важна причина за краткия отговор – вероятно визията на Макрон е възприета по-скоро като изявление на партиен лидер. Това се потвърждава и от факта, че очакваният немски отговор дойде от Анегрет Крамп-Каренбауер, която пое през декември поста на партиен лидер на германските християндемократи. В ситуацията на предизборна треска, изглежда много по-безопасно отговор да бъде даден от партия, отколкото от германското правителство, въпреки, че е известна близостта във възгледите на Ангела Меркел и нейната наследничка на лидерския пост на Християндемократическата партия.

В изявлението на Анегрет Крамп-Каренбауер всъщност се представя предизборната политическа програма на Християндемократическата партия за европейска реформа, но отговорът, който търсим е доколко Макрон може да се надява на подкрепа от Германия за своите идеи и инициативи.

Изразена е недвусмислена подкрепа за необходимостта да се действа спешно за изграждането на силна Европа. Анегрет Крамп-Каренбауер аргументира тази необходимост с ролята, която Европа трябва

да играе в оформянето на правилата за бъдещо глобално съжителство, за да даде отговор на действията на сили като Китай, САЩ и Русия. Защитата на "европейския начин на живот", на представителната партийна демокрация, на парламентаризма, на върховенството на закона, на личната свобода и на социалната пазарна икономика може да бъде осигурена само от силна Европа. Тук възгледите на двамата партийни лидери напълно съвпадат.

Друг въпрос, по който има съгласие е борбата с климатичните промени. В германския отговор е потвърдено, че Европа носи ясна отговорност за глобалната защита на климата. Предложено е договарянето на Европейски пакт за защита на климата, който да получи широка подкрепа от обществото. Той обаче, трябва да отчита икономическите и социалните аспекти по такъв начин, че да се запазят заетостта и икономическото развитие.

Още една област, в която има съгласие е защитата на границите, реорганизиране на общата миграционна политика и реформата на Шенгенското пространство. Европа се нуждае от сигурни външни граници е тезата и на двамата лидери. За да бъде реформирано Шенгенското пространство е необходимо споразумение в ЕС за пълна защита на границите и оперативна гранична полиция – подобно предложение направи и Макрон.

Анегрет Крамп-Каренбауер предлага разширяване на Шенгенската информационна система, така че властите, както на национално, така и на европейско равнище, да могат да използват единна система за обмен на данни.

Подкрепа има и по отношение на полагане на съвместни усилия за премахване на нарушаването на конкуренцията в Европа чрез избягване на данъци. За да се постигне това, се предлага въвеждане на цифрово данъчно облагане въз основа на модела на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие. Едва тогава международните корпорации ще направят справедлив принос към социалната пазарна икономика в Европа, както го правят малките и средни предприятия. Споделено е мнението за съвместните научноизследователски, развойни и технологични дейности, които да се финансират от бюджета на ЕС за иновации.

Създаването на нова перспектива за Африка и стратегическо партньорство също е споделено виждане. Но Анегрет Крамп-Каренбауер поставя в тази връзка една тема, която едва ли ще се хареса на френските партньори – отварянето на пазара за африкански селскостопански продукти, преразглеждане на селскостопанската политика на ЕС, включително на селскостопанските субсидии.

Наред с тези споделени възгледи за бъдещето на Европа, има и редица съществени различия. Основното различие е свързано с „централизирана Европа“, която категорично се отрича от Анегрет Крамп-Каренбауер – според нея европейският централизъм, европеизацията на социалните системи и минималната работна заплата биха били погрешен подход. Вместо това, тя предлага стратегия за конвергенция, която да свързва интелигентно националните и европейските подходи за сближаване по отношение на равни условия на живот вътре в държавите-членки и между държавите-членки. Макар, че Макрон почти не засяга в своето обръщение темата за еврозоната, от текста на Анегрет Крамп-Каренбауер, става ясно още веднъж, че Германия няма да подкрепи емитирането на колективни дългови инструменти.

Анегрет Крамп-Каренбауер прави реверанс към националните държави – работата на европейските институции не може да претендира за морално превъзходство над сътрудничеството на националните правителства. Според нея, националните държави създават демократична легитимност на Европейския съюз, те формулират и обединяват собствените си интереси на европейско равнище. Тя специално подчертава принципа на субсидиарността и изтъква, че Европа трябва да стои на два равнопоставени

стълба - на междуправителствения метод и на общността метод. Категорично се отхвърля създаването на повече европейски институции и прехвърляне на повече правомощия на равнище Европейски съюз.

Освен мнение по предложенията на френския президент, Анегрет Крамп-Каренбауер представя и няколко конкретни предложения, които едва ли ще бъдат приети положително във Франция – Европейският парламент да има едно седалище и това да е Брюксел (както е известно понастоящем част от пленарните сесии на Европейския парламент се провеждат в Страсбург), ЕС да има постоянно място в Съвета за сигурност (в момента Франция е член на Съвета за сигурност), преустановяване на практиката европейските служители да не плащат данък върху дохода.

Различен е подходът към справянето с популизма и национализма. Според нея, предстоящите избори за Европейски парламент не трябва да бъдат свързани със защитата на несъвършеното статукво на днешния ЕС срещу популистките обвинения тоест не става дума за това дали сме "за" или "против" Европа. Вместо това, тя предлага да се спори с различни концепции за това как ЕС ще може да действа по големите въпроси в бъдеще и как ще продължи безпрецедентния си

успех при променени глобални условия. И подчертава: „Нуждаем се от стратегическа сила за нашата индустрия, технологии и иновации, чувство за сигурност за нашите европейски граждани и общи възможности за външна политика и политика на сигурност, които отстояват нашите интереси.“

Отговорът на Анегрет Крамп-Каренбауер беше разкритикуван от нейните политически опоненти в Германия. Майкъл Рот, депутат от Социалдемократите, нарече предложенията "много сухи" и "неамбициозни", отбелязвайки отхвърлянето на "социалния съюз" и липсата на загриженост за Европа като "общност от ценности". Вярно е, че в нейния отговор липсва ентузиазъмът и амбицията на френския президент. Но може би точно това е била целта – да се приземят френските предложения. Посланието, което може да бъде излечено от отговора на Анегрет Крамп-Каренбауер е „заедно – да, но не само по френски модел“.

Обръщението на Еманюел Макрон и отговорът на Анегрет Крамп-Каренбауер поставят една важна тема за размисъл – ясно е, че Европа не може и не трябва да бъде само по френски или само по немски образец. Моделът на Обединена Европа трябва да бъде „европейски“. В този смисъл възниква въпросът какво бъдеще на европейския проект

виждат партиите в България, какво е българското обръщение към избирателите и с какво можем да допринесем за постигане на общата визия за Европейския съюз на бъдещето - въпрос, който очаква своя отговор от тези, които претендират, че са политици.